

Osmanlı Kültür Tarihinin Bilinmeyenleri: Şahıslardan Eserlere, Kurumlardan Kimliklere / İsmail E. ERÜNSAL. İstanbul: Timaş Yayınları, 2021.

Burcu YILMAZ, Ankara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi ABD Doktora Öğrencisi

“Osmanlı Kültür Tarihinin Bilinmeyenleri: Şahıslardan Eserlere, Kurumlardan Kimliklere” başlıklı kitabında Dr. Erünsal 1980- 2014 yılları arasında Eski Türk Edebiyatı ve Osmanlı kütüphaneleriyle ilgili çalışmaları sırasında tespit ettiği, daha önce bilinmeyen belgeler ve kültür tarihimizle ilgili bazı ilginç konuları ele almaktadır. Kitap daha önce dergilerde ve armağan kitaplarda yayımlanmış olan makalelerin güncellenmiş hallerinin birleşiminden meydana gelmektedir.

Kitap toplamda 26 makaleden oluşmaktadır. “Fatih Sultan Mehmed Entelektüel Bir Sultanın Portresi, İlgi Duyduğu Konular, Kitaplar ve Kurduğu Kütüphaneler” başlıklı ilk çalışmada Dr. Erünsal, Osmanlı sultanlarının kitaba olan ilgilerine ve kütüphanelerine yönelik olarak incelemelerde bulunmuş, Fatih Sultan Mehmed’in kurduğu saray kütüphanesinden, eski Yunan ve Roma kültür tarihine olan ilgisinden, Fatihle ilgili diğer kaynaklarda yer alan asılsız bilgilerden bahsetmekte, Saray kütüphanesinde yer alan önemli kaynaklara ve o dönem oluşturulan katalog kayıtlarına yönelik bilgi vermektedir.

“Osmanlılarda Kadınlar Ne Okuyordu (XVI- XVII. Asırlar)” başlıklı çalışmada Osmanlı Devleti’nde çocukların eğitimi, sıbyan mektepleri, karma eğitime dair kaynaklarda yazılanlar, kız çocuklarına özel sıbyan mektepleri konularında bilgi aktarmakta, sıbyan mekteplerinde okuma yazma öğretilmesi hususu üzerinde çıkarımlar yapmakta, kültürün çoğunlukla sözle aktarıldığı bir dönem olması sebebiyle o dönemde okuma yazma bilmemenin cahillik göstergesi olarak ele alınmaması gerektiğini vurgulamaktadır. Kadınlara ait

tereke kayıtlarında yer alan verileri derleyerek, o dönemde kadınların okuduğu kitaplar hakkında bilgi aktarmaktadır.

“Fethedilen Arap Ülkelerinde Vakıf Kütüphaneleri Osmanlılar Tarafından Yağmalandı mı?” başlıklı çalışmada bugünkü Arap ülkelerinde el yazması eserlerin azlığının sebebinin Osmanlıların fethettikleri yerlerde bulunan el yazması eserleri toplayarak İstanbul’a götürmelerine yönelik olan iddia üzerinde durmaktadır. Bu iddianın İbn İyâs’ın bir eserinde yer alan ifadelerden kaynaklandığını aktaran Dr. Erünsal, konunun şaibeli olduğunu belirtmiş ve Osmanlıların dönem dönem gerçekleştirdiği fetihler sonrasında kütüphanelere yönelik yaklaşımı ayrıntılarıyla okuyucuya aktarmaktadır.

“Yeni Bir Kaynağın Işığında Somuncu Baba” başlıklı çalışmada halk arasında genellikle Somuncu Baba olarak tanınmış olan Hamidüddîn-i Aksarayî'nin hayatı ve eserleri hakkında Mir'atü'l-Işk'ta yer alan bölüm incelenmekte, bu konuda yapılmış olan farklı çalışmalara yönelik değerlendirme yer almaktadır.

“XVI. Asra Ait Üç Kataloğun Işığında Osmanlı Kütüphanecilerinin Kataloglama Problemlerine Çözüm Arayışları” başlıkla çalışmasında Dr. Erünsal Ömeriye Medresesi kütüphanesi, Muntansırıye Kütüphanesi, Mahmudiyye Kütüphanesi ve o dönem gelişmiş birçok kütüphaneye ait koleksiyon ve katalog kaydı bilgileri vermektedir. O dönemki hafız-ı kütüpler ve kaynakları sınıflandırma hususunda yaşanan problemleri günümüze kadar erişen katalog kayıtları vasıtasıyla incelemekte ve bunlara yönelik çıkarımlar yapmaktadır.

Osmanlı mahkemelerinde şahitler, Bursa'da sahaflık, Şeyh Vefa'nın bilinmeyen vakfiyesi, Viyana Elçisi Seyfullah Ağa'nın sefaretı sırasında başından geçenler, II. Abdülhamid döneminde Türk kütüphaneciliği, Şehid Ali Paşa'nın kitaplarının müsaderesi dolayısıyla Osmanlılara yapılan bağnazlık ithamı, Sadreddinzâde Telhîsî Mustafa Efendi'nin günlüğünde yer alan olaylar ve daha birçok ilgi çekici konuda çalışmayı içeren “Osmanlı Kültür Tarihinin Bilinmeyenleri” adlı kitaba yayınevi ve kitapçılardan erişebilirsiniz.